

KOSSÁR GEORGINA

SZERETEM A KIHÍVÁSOKAT

BESZÉLGETÉS ALBERT SÁNDOR
EGYETEMI TANÁRRAL

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége által alapított Felvidéki Magyar Pedagógus Díjat idén Albert Sándor professzor, a Selye János Egyetem alapító rektora vehette át, aki – bár elsősorban gépészmérnöki oklevéllel büszkélkedhet, mégis – azt vallja, hogy az egész eddigi élete tulajdonképpen a magyar iskolákról és a pedagógiáról szól. És ez így is van, hiszen ma, 74 évesen is tevékeny részt vállal többek közt a hazai pedagógusképzésben és az oktatási rendszer „megreformálásában”... Engem a professzor úr eddigi munkássága érdekelt, ám elsőként az említett díj kapcsán kérdeztem őt.

■ **Azt olvastam: nagyon nagyra értéke-
li ezt a kitüntetést. Vajon miért?**

■ Igen, az információ igaz, ugyanis nagyon sok kitüntetést kaptam már. És nemcsak idehaza, Magyarországon is (2013-ban a Magyar Éremrend tisztikeresztjét, 2015-ben a Pro Probitate – Helytállásért díjat – a szerk. megj.). Mégis ez a díj az, ami a szívemnek oly kedves, hiszen a pedagógiáról szól. És a hazai pedagógus szervezettől kaptam: tehát a sajátjaimtól, ha szabad így fogalmazni. Én tulajdonképpen több, mint fél évszázadot a katedrán töltöttem, voltam középiskolai tanár, középiskolai igazgató, egyetemi tanácskezelő, egyetemi rektor... Tehát az egész életemet tulajdonképpen ennek a pályának szenteltem, és ezért esett nagyon jól, hogy a pedagógusszövetség is értékeli/értékelt a munkámat. Három területi szervezet is javasolt, plusz egyének is, természetesen. A díjat ugyanis nem kapják, hanem adják – szokták mondani –, s ha nincs javaslat, nincs előterjesztés, akkor nincs díj sem. Úgyhogy én nagyon-nagyon örülök annak, hogy a kollégáim, kolléganőim értékelik azt a munkát, amit eddig lettem az asztalra, illetve amit közösen letettünk, mert ez nemcsak rólam szól.

■ **Ön, ugye, gépészmérnöknek tanult.
Hogyan került mégis a katedrára?
Végül hogyan lett szerelmese ennyire
a pedagógusi szakmának?**

■ Mondhatnám úgy is: véletlenszerű volt a találkozás. Soha nem készültem

pedagógusnak. Amikor elvégeztem a kassai műszaki egyetemet – mint egykori rendes diákhoz illő –, bementem a volt alma materembe, és eldicsekedtem az igazgató úrnak, hogy gépészeti oklevelet szereztem a műszaki egyetemen. Ő ott nyomban felajánlotta nekem: gépészre szükség van, szívesen venne, ha belépnek a kassai ipari iskolába tanítani. Én kértem egy picike halasztást, mert közben házasságot kötöttem, nászútra utaztunk. Október elején tértem vissza, és november elsején léptem be a kassai ipari iskolába, osztálykönyvvél a kezemben, és mindjárt a mélyvízbe: tanítani. Gépészeti szaktárgyakat oktató pedagógus lettem! Tehát igazából 1966. november elsejétől tanítok. Utána persze hiányát éreztem annak, hogy pedagógiai végzettségem nincs: a szakmában ugyan otthon lehetek, de hát a tanítás mégiscsak másról szól. Beiratkoztam hát a pozsonyi Szlovák Műszaki Főiskola Tanárképző Intézetének mérnök-pedagógiai tanárszékére, ahol két éves képzésen vettem részt, elsajátítva a pedagógiai pszichológia és didaktika alapjait. Én egy olyan tantárgyat tanítottam, aminek a neve gépelemek. Csavarokkal, fogaskerekekkel, csúnya kis gépészdolgokkal foglalkozik: s éveken keresztül azt kutattuk, azt vizsgáltuk, hogyan lehet ezt hatékonyan tanítani. A különböző kutatásokon szorosán együttműködtünk az eperjesi módszertani központtal: megfelelő taneszköz-készleteket fejlesztünk ki hozzá az ipari iskolán belül, s

gyártottuk is, sőt a Szlovákiában működő gépészeti szakközépiskolák részére árultuk is ezeket a készleteket egy beszercebányai tanszergyártó cégen keresztül. Egész iparista korszakomat igazából az jellemezte, hogy keressem a hatékonyság növelésének a lehetőségeit.

■ **Akkor ez nem teljesen pedagógia?!**

■ Hát ez kombinációja volt a tanításnak és a kutatásnak. Így sikerült megszereznem a tudományok kandidátusa címet is, már középiskolás pedagógusként: nagyon sokat publikáltam, rengeteget jártam hazai és külföldi konferenciákra, ahol főleg ezekről a kutatásokról számoltam be. Aztán a '89-es bársonyos forradalom után történt meg az a váltás, hogy az iskola tanulói, tantestülete, alkalmazottai engem választottak meg igazgatónak. Ez volt az első igazi szabad választás, előtte az igazgatókat kijelölték a megfelelő párttagok sorából. Én sosem voltam párttag, esélyem sem volt a vezetés közelébe jutni. Az igazgatói posztot hét évig töltöttem be, ezalatt sok újítást vezettünk be. Pl. teljesen átalakítottuk az ipariskolának a tanítási struktúráját: az első két évben általános képzés folyt, és a tulajdonképpeni szaknak a megválasztása csak a harmadik évfolyamtól kezdődött. Tehát a diák akkor döntötte el, gépész lesz vagy elektrotechnikus. Lehetőséget kaptunk arra is, hogy teljesen új tartalommal töltsük meg az egyes tantárgyakat.

■ **Az ön igazgatása alatt a lányok részére is vezettek be újításokat, úgy tudom...**

■ Igen, mivel az volt a tapasztalat, hogy az elektrotechnika és a gépészet a lányokhoz nem áll valami közel, holott voltak kivételek is: nagyon jó képességű lány tanulóink, akik később a műszaki világban érvényesültek. Tehát a kereskedelmi akadémia szak megnyitása osztatlan sikert aratott a lányok körében, mivel az sokkal közelebb állt hozzájuk. Mindjárt az első évben két osztályt nyitottunk. Abban az évben az ipariskolának 700-800 körül mozgott a létszáma, tehát több párhuzamos osztály működött. Aztán '93-ban, holland együttműködéssel, elindítottunk egy hároméves felsőfokú képzést is, ami máig működik. Ez tulajdonképpen az egyetemi képzésnek az alapfoka, egyetlen szépséghibával, hogy mi – középiskola lévén – nem adhattunk Bc.-oklevelet. Ugyanis akkor indultak be a számítógépes rendszerek, s mi is egy számítógépes tervezési szakot indítottunk. A mi gyerekeink a gépszerkesztést már számítógépen végezték. Ez azért megemlítendő, mert mindeközben a műszaki egyetemen még a hagyományos pauszpapírral, tuskihúzóval és hasonlókkal dolgoztak. A mi gyerekeink iránt óriási volt az érdeklődés, egyrészt azért, mert a számítógépes tervezésben otthon voltak, másrészt, valamennyien beszéltek németül vagy angolul. Tudniillik, mi az üzemyakorlatokat kint végeztük Németországban és Hollandiában. Úgyhogy amikor a '90-es évek elején megjelentek a külföldi cégek szlovákiai leányvállalatai, azok lecsaptak a mi végzős diákjainkra. A rajzoknak a digitalizációját tulajdonképpen a mi gyerekeink végezték a nyugat-európai gyárak szlovákiai üzemegeiben.

■ **Hány évet töltött el a kassai magyar ipari szakközépiskolában? Ugye, ott is érettségizett?**

■ Igen, és nagyszerű érzés volt az egyetemen eltöltött öt esztendő után visszatérni boldog diákéveim színhelyére, a felvidéki magyarság egyik fellegvárába. Pedagógusként napra pontosan 30 évet töltöttem el ott: 23 évet tanítottam és 7 évig voltam igazgató.

■ **Hogyan tudta ezt az iskolát elhagyni?**

■ 2006 végén kaptam egy felkérést a kassai Műszaki Egyetem rektorától mérnök-pedagógiai tanszékvezetői posztra. Addig egyedül a pozsonyi Szlovák Műszaki Egyetemen volt ilyen,

én ott óraadóként tanítottam, illetve később a kassai kihelyezett részlegget vezettem, nagyjából tehát otthon voltam ebben a témakörben. Óriási dilemmát okozott a kérdés: otthagyjam-e a biztos állást egy most alakuló tanszékért. A kihívásokat viszont szeretem. Örömmre nagyon sikeres lett a tanszék, még ha ez kicsit öndicséretnek is hangzik, és máig jól működik. Oda járnak azok a pedagógusok, akik szakközépiskolán tanítanak, de nincs pedagógiai végzettségük. Néhány olyan új dolgot bevezettünk, amit más tanárképző karokon nem tanítottak: pl. minőségbiztosítást, iskolavezetést, sőt a műszaki egyetemen dolgozó kollégák részére is pedagógiai képzést szerveztünk. Ugyanis a pedagógia is egy mesterség, s a mérnöknek, orvosnak stb., akik az egyetemen oktatnak, szintúgy fontos ennek a mesterségnek az elsajátítása. Meg kell tanulniuk a pedagógia mesterfogásait, enélkül nem lehet hatékonyan oktatni. Ebben a képzésben ma is aktívan részt veszek.

■ **Volt egy négyéves politikai „kiruccanása” is, miközben tanszékvezetői tisztségét is megtartotta. Hogyan jött hát a „képbé” a komáromi Selye János Egyetem?**

■ Igen, 2002-ben országgyűlési képviselői mandátumot szereztem, miközben a tanszékvezetői tisztséget természetesen fizetés nélkül tartottam meg. A parlamentben a Nemzeti Tanács oktatási bizottságának tagjaként Bauer Edittel, Bauer Győzővel, Szigeti Lászlóval és Csáky Pállal együtt jelentős szerepet vállaltam a komáromi Selye János Egyetem létrehozásában. Minden energiámmal ezen intézmény elfogadtatására és akkreditálására fókuszáltam. Martin Fronc oktatásügyi miniszter 2002 decemberében bízott meg az egyetem kiépítésével és beindításával. Bár keserű szájjal jöttem el onnét, mégis boldog vagyok, hogy ott lehettem Szlovákia első önálló magyar egyetemének bölcsőjénél: a négy év alatt kilenc épületet szereztünk, kiépítettük az egyetem infrastruktúráját, majd négy esztendőn át rektorként irányíthattam az intézmény működését.

■ **A rektori mandátum lejártá után, úgy tudom, Komáromban maradt.**

■ Még egy nagyon rövid ideig igen: 95%-os részmunkaidőben dolgoztam az egyetem Tanárképző Karán. De azt mondtam, olyan körülmények közt már nem maradok tovább, s 2011 szept-

emberében elmentem a Szolnoki Főiskolára, ahol három évig tudományos munkatársként dolgoztam, és tagja voltam az igazgatói tanácsnak. Akkor került szóba a Szolnoki és a Kecskeméti Főiskolák egyesítése, rám bízta ennek a kapcsolatnak a kiépítését. Magyarországon a 70. életévet betöltöttem nem dolgozhatnak tovább a közszolgálatban, tehát még külön szerződéssel tanítottam, majd hazajöttem. 2013 június végén hivatalosan is nyugdíjba mentem.

■ **Ennek ellenére nagyon termékeny évek következtek ezek után is! Ma is igencsak aktív munkát folytat.**

■ Igen, mert közben Komáromban megalapítottuk a Felnőttképző Intézetet, amely közhasznú társaságként pedagógus-továbbképzésekkel foglalkozik, ezzel járjuk az országot tulajdonképpen.

■ **Ez az ötlet hogyan pattant ki?**

■ Én mindig is úgy éreztem, hogy az a képzés, amit a pedagógus megszerez, folyamatosan elavul. A világ változik, állandóan új dolgok jönnek a módszertanban, a taneszközökben, úgyhogy szükség van az állandó továbbképzésre. Ez egyébként egy országos rendszer, mi ebben kis fogaskerek vagyunk, tulajdonképpen a módszertani központok kínálják ezt. Érdekessége talán az, hogy a módszertani központok ingyen kínálják a képzéseket, mivel európai uniós pénzzel dolgoznak, mi meg kénytelenek vagyunk pénzt kérni érte. Ennek ellenére nagyon komoly érdeklődés van a képzéseink iránt, s ezt csak minőségi programokkal lehet elérni. Ahol egyszer megjelenünk, oda mindig visszahívunk. A kassai Műszaki Egyetemen a volt tanszékem továbbra is igényt tart arra, hogy a főiskolai menedzsment nevű tantárgyat vigyem tovább, s a zólyomi egyetemen is tanítok. Jóleső érzés, hogy az egyetemi vezetőképzésre szükség van, úgyhogy nem unatkozom. Ezenkívül publikálok. Most épp egy könyvön dolgozom, az elmúlt 50 esztendő pedagógiai tapasztalatait próbálom összefoglalni és beleépíteni azt, amit a 21. század iskolája elvár. Egy teljesen más hozzáállásra van szükség: a személyiségfejlesztés kerül középpontba a tananyag helyett. Tehát nem az előírt tananyagot kell egy az egyben közvetíteni. S annak örülök, hogy az új fejlesztési és nevelési tervben is ez benne van, bár én nem onnan szedtem az információkat.

■ **Köszönöm a beszélgetést!**